

~~~ το ~ νήμα ~ που ~ ενώνει ~~~

Για τον νέο κύκλο των ΔΕΝ, Οκτώβριος 2012 – Απρίλιος 2013, διαμορφώσαμε ένα πλαίσιο που ονομάσαμε “ΔΕΝτοπία”. Τέσσερα ξεχωριστά εργαστήρια δημιουργικής έκφρασης και συνύπαρξης. Συνολικά, 141 νέοι – 43 παιδιά, 73 προέφηβοι και 25 έφηβοι κατοίκησαν σ’ αυτά τα νέα ΔΕΝτοπία. Οι εμπυχωτές-ξεναγοί των τοπίων αφηγούνται την ιστορία των διαφορετικών “τόπων” κάθε “τοπίου”. Ανάμεσα στις ξεχωριστές αφηγήσεις, αναδύεται ένα νήμα που ενώνει τα βιώματα νέων και εμπυχωτών. Το αναζητήσαμε κάνοντας την αποτίμηση του κύκλου και το αποτυπώσαμε σε εικόνες.

ΤΟΠΙΑ κοινωνικο-πολιτισμικής εμπύχωσης: πολλαπλές αφηγήσεις των συνεργατών των ΔΕΝ

ΠαραμυθοΧοροΤράγουδα

... στην Ξάνθη (1η ομάδα)

Με το πέρασμα του χρόνου και ολοκληρώνοντας αυτή η ομάδα την πορεία της, μπορούμε πια να μιλάμε για παιδιά που έχουν κάνει μεγάλο προχώρημα στην μικρή τους τρυφερή παιδική ηλικία. Αποκτήσανε ακόμη περισσότερες δεξιότητες, μάθανε να αξιοποιούν άχρηστα σε άλλες περιπτώσεις αντικείμενα, μάθανε να συνεργάζονται και με άλλα παιδιά από άλλες ομάδες και άλλες πόλεις δουλεύοντας κοινά πρότζεκτ που ξετρέλαναν τα παιδιά αλλά και κάνοντας κοινές συναντήσεις. Τα παιδιά έμαθαν να είναι ευέλικτα, να προσαρμόζονται και να αναδιαμορφώνουν καταστάσεις. Μάθανε να μοιράζονται κοινά συναισθήματα και βιώματα, και να μαθαίνουν μέσα από αυτά... Βιώσαμε την εν συναισθηση, ανέλαβαν πρωτοβουλίες, έγιναν μικροί εμπυχωτές, δίδαξαν ακόμη και στους συντονιστές νέα πράγματα, συναισθήματα και έδωσαν απλόχερα ανεπανάληπτα βιώματα. Σκεπτόμενες όλα αυτά νιώθουμε τυχερές που μπορέσαμε και ζήσαμε μέσα στους κόλπους αυτής της τόσο πλούσιας ομάδας.

Η ζωή
Είναι ένα ταξίδι
Το καράβι μας αφήνει
Στα βαθιά πελάγη
Η μοίρα δεν αλλάζει τα γραμμένα
Ο ήλιος λάμπει από ψηλά χαμογελώντας.
Η βροχή κλαίει όταν
Έρχεται το τέλος του ταξιδιού.
ΡΑΜΠΑΝ ΙΜΠΡΑΜΟΓΛΟΥ

Όπως ακριβώς πολύ ωραία μας αφηγείται η ποιήτρια το νόημα της ζωής, τονίζοντας πως υπάρχει πάντα ένα τέλος, έτσι και εμείς φτάσαμε σε ένα κλείσιμο, σε ένα τέλος που θα γίνει η αφετηρία μας για καινούριες αρχές και ανησυχίες. Πόσο δύσκολο είναι να εκφράσεις όλα όσα έχουμε βιώσει σε μερικές γραμμές, τα σκεπτόμαστε και μας δημιουργούν ρίγος και γαλήνη. Θα σκέφτεστε, πώς το ρίγος και η γαλήνη θα μπορούν κάποιοι να τα αισθάνονται μαζί, όντως έχετε δίκιο, στα ΔΕΝ όλα είναι πιθανά. Κοιτάζοντας πίσω, πρέπει να παραδεχτούμε πως κερδίσαμε πολλά από τα παιδιά και γίναμε καλύτεροι άνθρωποι. Η αθωότητα και η ειλικρίνεια τους, που συνήθως είναι ένα μειονέκτημα για μας τους μεγάλους, μπόρεσαν να το κάνουν δίδαγμα και τρόπο ζωής. Ένα μεγάλο ευχαριστώ σε όλες αυτές τις φατσούλες που μας γέμισαν χαρά τόσο καιρό.

... στην Ξάνθη (2η ομάδα)

Είναι πολλές οι σκέψεις και τα συναισθήματα που περνάνε από το μυαλό μας όταν αναλογιζόμαστε αυτήν την ομάδα. Η πορεία, ο ταχύτατος τρόπος που εξελίχθηκε και η ευελιξία που υπήρχε. Το κάθε παιδί μια μοναδική Παραμυθοχοροτραγουδική φιγούρα. Ως ομάδα είχαν φτάσει στο σημείο να λειτουργούν ως ένα σώμα, για να υποστηρίξουν τα θέλω τους και να γκρεμίσουν τα “πλαίσια” που είχαν θέσει οι εμπυχωτές. Φυσικά δεν ήταν πάντα όλα τόσο παραμυθένια. Κάπου-κάπου υπήρχαν εντάσεις, μαλώματα, μικρές πίκρες και στεναχώριες, όμως η δύναμη αυτής της ομάδας ήταν τόσο έντονη, που κάθε άσχημη στιγμή, κάθε παρεξήγηση λυνόταν πάντα σε μηδαμινό χρόνο. Συζητούσαμε, και μάλιστα με απίστευτη ειλικρίνεια για την συμπεριφορά μας

απέναντι σε κάποιον ή ακόμα και σε ολόκληρη την ομάδα, για να γίνουμε και πάλι μια μεγάλη αγκαλιά. Μια ομάδα που θα μας μείνει αξέχαστη για τον αυθορμητισμό της, τον πλούσιο συναισθηματικό της κόσμο και τις έντονες προσωπικότητες που σκάρωναν πάντα μικρές σκανταλιές.

Φτάνοντας προς το τέλος της ομάδας καταλάβαμε και εμείς οι ίδιες πόσο σημαντικά άλματα κάναμε ως εμπυχωτρίες. Μάθαμε να έχουμε ευλυγισία, πράγμα που αρχικά δεν ήταν καθόλου δεδομένο, αφού σε κάθε αλλαγή σχεδιασμού υπήρχε σύγχυση και άγχος. Μάθαμε να διαχειριζόμαστε με περισσότερη ευκολία καταστάσεις που δημιουργούνταν αντιδρώντας άμεσα, χωρίς αυτό να μας καταβάλλει, να μας πελαγώνει. Ήταν μια ευκαιρία να στηριχτούμε στα πόδια μας, να πιστέψουμε στις δυνατότητές μας και να τα καταφέρουμε. Σίγουρα ο δρόμος δεν τελειώνει εδώ και οι ευκαιρίες για εξέλιξη θα είναι ακόμα πολλές. Όσο υπάρχει αγάπη για τα παιδιά, εμείς θα βάζουμε τα δυνατά μας για ακόμα περισσότερα παιδικά χαμογελάκια.

... στην Κομοτηνή

Την ομάδα αυτήν θα την χαρακτηρίζαμε ως “μαζί και χωρία”. Ενώ ήθελαν και μπορούσαν να λειτουργούν σαν ομάδα, κάποιες φορές ήθελαν τον δικό τους χρόνο στον χώρο και με την ίδια ευκολία ξανασιμιγόταν σαν μια ομάδα. Παιδιά ιδιαίτερα αυτόνομα, έχοντας από την αρχή έναν ιδιαίτερο “αέρα”, πιστεύουμε πως αυτή η ομάδα είχε πολλά ακόμα να μας δείξει. Ήταν νωρίς για αυτήν την ομάδα να κλείσει, αφού τα μεγάλα της βήματα άρχισαν να φαίνονται προς τις τελευταίες μας συναντήσεις.

Κλείνοντας την ομάδα μας, στεναχωρηθήκαμε αφάνταστα. Η ομάδα αυτή είχε τις ιδιαιτερότητες της. Τα παιδιά έκαναν πολλές προσπάθειες μέχρι να εμπιστευτούν τις σχέσεις και τον χώρο. Μόλις αρχίσαμε να βλέπουμε χειροπιαστές αλλαγές είχαμε φτάσει κιόλας στο τέλος. Εδώ νοιώσαμε πως οι νέοι μας είχαν περισσότερο ανάγκη λόγω των καθημερινών δυσκολιών που αντιμετωπίζουν στις μεταξύ τους καθημερινές σχέσεις. Όμως το αξιοσημείωτο είναι πως κι αυτό, δημιουργώντας καινούρια εργαλεία, προσπαθήσαμε να βρούμε εναλλακτικούς τρόπους συνύπαρξης χωρίς τα μειονεκτήματα του άλλου να βρίσκονται στο επίκεντρο.

- Ελένη Αγγελίδου, Δήμητρα Αρμούτογλου, Φατός Αχμέτ, Σεβάλ Οσμάν Ογλού

Δ.Ε.Ν. Πάίζουμε!

...στην Ξάνθη

Ξεκινώντας το ταξίδι μας πριν πολλούς μήνες, ήμασταν μια ομάδα που έμοιαζε κλειστή, αταίριαστη, στη πορεία ανακαλύψαμε ότι έχουμε θέματα φύλου, όλα αυτά προέκυψαν μέσα από ένα θεατρικό τρόπο που έμοιαζε να πηγαίνει κόντρα σε αυτά που έβγαζε η ομάδα μας. Ήμασταν πιο εσωστρεφείς και καλούμασταν να κάνουμε κάτι που χρειάζεται θάρρος, εξωστρέφεια και ένα άνοιγμα στην ομάδα πρώτα και αργότερα σε περισσότερους ανθρώπους. Μπορεί τελικά να μην παρουσιάσαμε αυτό το οποίο δουλεύαμε σε εκατοντάδες ανθρώπους, ωστόσο καταφέραμε να ξεπεράσουμε την ντροπή, την ανασφάλεια και είχαμε την κατάλληλη ενθάρρυνση να αφεθούμε στην ομάδα. Αποτέλεσμα αυτού ήταν να δεθούμε, και τα πρόσωπα και οι φωτογραφίες στο τέλος να μην θυμίζουν ούτε λίγο τα πρόσωπα που πρώτο-μπήκαν εδώ μέσα. Στην τελευταία μας συνάντηση μετά το κλείσιμο με τους γονείς μας, είχαμε χρόνο να αναπολήσουμε και να αναστοχαστούμε τους μήνες αυτούς. Μιλήσαμε ειλικρινά. Δοκιμάσαμε πόση επαφή μπορούμε να έχουμε. Πήραμε πρωτοβουλίες, μάθαμε να μοιραζόμαστε, σχεδιάσαμε και υλοποιήσαμε αυτό που έλεγε η καρδιά μας. Όσο ερχόμασταν πιο κοντά αφήσαμε τα συναισθήματα μας να εκδηλωθούν και να μας παρασύρουν. Αντιμετωπίσαμε τις φοβίες μας, μάθαμε να δίνουμε και να ζητάμε, αφεθήκαμε στην έκφραση και διώξαμε την ντροπή, ενθαρρύνουμε ο ένας τον άλλο, μάθαμε να είμαστε πιο υπεύθυνοι και συνεπείς, αφού δοκιμάσαμε την γεύση της ανευθυνότητας και της ασυνέπειας. Μετά το κλείσιμό μας, ένας δεύτερος μικρός κύκλος που έκρυβε ένα δεύτερο - πιο μικρό αυτή τη φορά - ταξίδι, και το οποίο μας βρήκε άλλους ανθρώπους. Ήμασταν πλέον χαλαροί, ήρεμοι, ό, τι κάναμε έμοιαζε να γίνεται σε αργή κίνηση. Ξαφνικά η εξωστρέφεια και ο αυθορμητισμός δεν έμοιαζαν τόσο ξένα. Η σχέση μας είχε περάσει όλα τα τεστ εμπιστοσύνης με άριστα γι' αυτό και μας επέτρεψε να ανοίξουμε τα φτερά μας και προς τα έξω. Και έτσι αποχαιρετιστήκαμε όχι όμως για πάντα, γιατί σύντομα κάπως/ κάπου θα τα ξανά πούμε.

Έχοντας κάνει μια μικρή αναδρομή σε όλα αυτά που βιώσαμε ως εμπυχωτές όλους αυτούς τους μήνες καταλήξαμε ότι οι πιο έντονες συναισθηματικά ήταν οι εξής: Ένα άγχος και μια αγωνία για το αν θα τα καταφέρει τελικά αυτή η ομάδα, που έμοιαζε πολύ διαφορετική από τις ομάδες που είχαμε μέχρι τώρα και που αρκετές φορές μας έκανε να αναρωτηθούμε και να κοιταχτούμε μεταξύ μας με απορία. Γι αυτό πολλές φορές μας ήταν δύσκολο να καταγράψουμε στο χαρτί αυτό που νιώθαμε. Δεν ξέρουμε ποιος κατέβαλε την μεγαλύτερη

προσπάθεια... εμείς; Οι νέοι; Ή και οι δυο; Πάντως στο κλείσιμο και σε όλη την πορεία τους, φορά με την φορά, έκαναν άλματα. Αυτό είχε σαν αποτέλεσμα τα συναισθήματα μας να αναπληρώνονται συνεχώς, πλημμυρίζοντας μας με περηφάνια. Μερικές φορές όταν έχεις αμφιβολία για μια ομάδα, είναι εκεί για να σε καταπλήξει... Στο τέλος της διαδρομής, η αμφιβολία είχε δώσει τη θέση της για τα καλά σε άλλα συναισθήματα. Η ομάδα αυτή κατάφερε να μας κρατάει σε εγρήγορση, γιατί από κει που είχαμε αμφιβολίες δεν ξέραμε τι να περιμένουμε (θετικά) και τι καινούργιους καρπούς θα μας δώσει. Είναι πανέμορφο να μην βαλτώνεις σαν εμψυχωτής και η ομάδα να σε κρατάει συνεχώς “ΞΥΠΝΙΟ”.

... στο Σέλερο

Από τις πρώτες συναντήσεις αυτά τα παιδιά έδειξαν μεγάλο ενδιαφέρον για το θεατρικό εργαστήρι δίνοντας το όνομα της ομάδας οι “Μικροί μάγειροι” του ΔΕΝ Παίζουμε. Η ομάδα, για να βοηθηθεί, μπήκε σε ρόλο ενθαρρυντικό, δημιουργώντας ένα συμβόλαιο που βοήθησε την ενεργεί συμμετοχή όλων στην ομάδα. Αφού απέκτησαν την εμπιστοσύνη και την ασφάλεια τα μέλη μεταξύ τους, προχώρησαν ένα βήμα παρακάτω και είχαν σαν στόχο να πραγματοποιήσουν τα ενδιαφέροντα τους και τα θέλω τους φτιάχνοντας ένα πρότζεκτ θεατρικό. Οι δυσκολίες υπήρχαν και θα υπάρχουν, όμως η δημιουργική αξιοποίηση της κάθε δυσκολίας ενθάρρυνε όλο και περισσότερο τα παιδιά να συμμετέχουν και να την αντιμετωπίζουν με τον τρόπο τους. Το ενδιαφέρον τους μεγάλο να προχωρήσουν. Πιστεύουν και νιώθουν τη δύναμη που έχουν μέσα τους, μπορούν να κάνουν βήματα τεράστια - αυτό αποτυπώνεται στις ιδέες που μοιράζονται μεταξύ τους για ένα καλύτερο αποτέλεσμα. Η δεύτερη φάση της πορείας των συναντήσεων μας ήταν γεμάτη από δημιουργικότητα. Ξεχείλισε ο τόπος από χρώματα και δημιουργίες γεμάτες αυτενέργεια, υπερηφάνεια και καλοπέραση. Η χαρά των παιδιών απερίγραπτη, ο στόχος να πραγματοποιείται βλέποντας το αποτέλεσμα, ξεκάθαρα να λένε μέσα τους “ναι εμείς είμαστε αυτοί που με πάθος και ζήλο καταφέραμε να πραγματοποιήσουμε τα όνειρα μας. Το αποτέλεσμα αυτό θέλουμε να το μοιραστούμε με ανθρώπους του χωριού τη γειτονιά, προβάλλοντας με αυτό τον τρόπο τη δουλειά που κάνουν τα ΔΕΝ. Μεταφέροντας τα μηνύματα στη κοινότητα”.

Κάνοντας μια ανασκόπηση στις ματιές των εμψυχωτών παρατηρήσαμε ότι η εμπειρία που είχαμε αποκτήσει μέχρι τώρα, μας παρείχε τη δυνατότητα στη διευκόλυνση διαχείρισης των θεμάτων που προέκυπταν, κάτι που στηρίζεται και στην καλή λειτουργική σχέση που έχουμε μεταξύ μας οι εμψυχωτές. Από τις πρώτες κιόλας συναντήσεις νιώσαμε ορισμένες ανάγκες τις περιοχής που ήταν πολύ σημαντικές, και τις συμπεριλάβαμε για την διευκόλυνση της οργάνωσης του πρότζεκτ. Τα παιδιά είχαν πάντα γελαστά προσωπάκια απέναντι μας, συμμετείχαν με χαρά και ενέργεια, γεμάτα ιδέες και προτάσεις και με διάθεση για δημιουργικότητα. Όλα αυτά μας ενθάρρυναν και μας οδηγούσαν στην καλύτερη απόδοση. Νιώσαμε αρκετές φορές την ικανοποίηση σε σχέση με το πρότζεκτ, τις σχέσεις και την αποδοτικότητα. Υπήρχαν σίγουρα και δύσκολες στιγμές που ορισμένες φορές έφερναν ανατροπή μέσα στην ομάδα, αλλά το σημαντικό είναι ότι τις αντιμετωπίζαμε χωρίς να δημιουργηθούν έντονες συνθήκες, ζητώντας και παίρνοντας τη βοήθεια και την στήριξη της ομάδας. Ξεκινήσαμε το δεύτερο μας ταξίδι - μακρινό, όμορφο - με πολλές στάσεις, η κάθε μια και κάτι καινούριο που σου τραβούσε την περιέργεια για εξερεύνηση. Σε κάποια φάση φοβηθήκαμε, νομίζαμε ότι δεν θα μπορούσαμε να φτάσουμε στο προορισμό. Με το που είχαμε στη διάθεση μας, μας έπιανε κάπου κάπου το άγχος μήπως δεν τα καταφέρουμε. Νιώσαμε την ικανοποίηση μέσα μας, βλέποντας τα παιδιά να βγάζουν από μέσα τη ζωντάνια και το μεράκι σαν μια φλόγα προς τα έξω, φωτίζοντας όλους εμάς και ακόμα περισσότερο τους γονείς τους που ήταν αρωγή σε κάθε μας συνάντηση, βοηθώντας με τον τρόπο τους, εγκαινιάζοντας τα νέα ανοίγματα. Το ΔΕΝ πάει στη γειτονιά χωρίς προκαταλήψεις.

... στο Εύλαλο

Η ομάδα αυτή, κάνοντας μια διερεύνηση, συνειδητοποίησε ότι υπήρχαν κάποιες ιδιαίτερες ανάγκες που έπρεπε να πάρουν υπόψη, όπως τι σημαίνει για μένα να είμαι σε μια ομάδα, όρια, συνεργασία, φροντίδα, σεβασμός. Βάζοντας στόχους, πολλά θέματα αξιοποιήθηκαν. Δόθηκε η ευκαιρία για να αναδειχτούν προβληματισμοί γύρω από θέματα όπως τα δικαιώματα των παιδιών, η προστασία του περιβάλλοντος και το θέμα του φύλου. Τους πήρε αρκετό χρόνο για να καταλάβουν βασικά πράγματα για την επιβίωση της ομάδας. Οι νέοι με πείσμα και θέληση, παρόλα αυτά, κατάφεραν να κάνουν αρκετά βήματα παραπέρα.

Σε μια δύσκολη μικρο-κοινωνία, με πολλά θέματα, καταφέραμε να έχουμε και εμείς μια γωνιά για πρώτη φορά σε αυτό τον τόπο, στην οποία δουλέψαμε με πολύ θέληση και από τις δύο πλευρές. Στη πορεία δυσκολευτήκαμε πολλές φορές, όμως είχαμε πιστέψει και νιώθαμε μέσα μας ότι μπορούμε να τα καταφέρουμε. Συναντήσαμε διάφορα εμπόδια συγκριτικά με άλλες περιοχές τις οποίες επισκεφτήκαμε φέτος.

Διαχειριστήκαμε δύσκολες καταστάσεις και λεπτά ζητήματα που δεν έμοιαζαν με άλλων τόπων, όμως στο τέλος ήρθε η δικαίωση. Νιώσαμε υπερήφανοι γιατί καταφέραμε τελικά να κάνουμε πράξη το στόχο που είχαμε βάλει.

- Σερρά Αχμέτ Ογλού, Νιχάτ Εμίν Κεχαγιά, Σεϊλέν Εμίν Κεχαγιά, Χριστίνα Τσιμούδη

ΦΩΤΟ-ΣΥΝΘΕΤΩ

... στην Κομοτηνή

Η ιδιαιτερότητά της συγκεκριμένης ομάδας ήταν ότι δεν υπήρχε σταθερότητα στις συμμετοχές των μελών της. Παρόλα αυτά - αν και τα μέλη κάθε φορά ήταν διαφορετικά - υπήρχε μια συνεννόηση και μια συνέχεια που έδιναν το ένα μέλος στο άλλο. Πάντα τα παιδιά άφηναν χώρο στα μέλη που θα είναι στην επόμενη συνάντηση να συμμετέχουν σε αυτό που δημιουργούσαν. Πολλά μέλη εντάχθηκαν και αποχώρισαν, χωρίς αυτό να δημιουργεί πρόβλημα στην ομάδα. Η ομάδα έμαθε να λειτουργεί έτσι, έμαθε να δίνει και να παίρνει χώρο και να δημιουργεί ευκαιρίες για συμμετοχή όλων των μελών της εκάστοτε. Άλλωστε είναι κάτι που το βοηθούσε και η δική μας εναλλαγή ως εμπυχωτές. Το γεγονός ότι είχαμε μέλη που συμμετείχαν και άλλες χρονιές στα ΔΕΝ βοήθησε τα παιδιά να πάρουν και να δώσουν περισσότερα πράγματα και σε ποιο γρήγορο χρονικό διάστημα. Η εξέλιξη της ομάδος ήταν πολύ γρήγορη. Περάσαμε από την φωτογραφία στο βίντεο, στο σενάριο και στην παρουσίαση χωρίς να δυσκολευτούμε. Όλα κυλούσαν φυσικά κι από μόνη της η ομάδα διέγραφε την πορεία της και την γρήγορη αναβάθμισή της. Το γεγονός ότι υπήρχε ο ΔΕΝ ιστότοπος όπου επικοινωνούσαν πολλοί τόποι του Φωτο-Συνθέτω καλλιεργούσε ένα αίσθημα προσμονής-έκπληξης για τα καλούδια που μας έστελναν οι άλλοι τόποι, αλλά και ζήλο για να τελειοποιούμε της δικές μας δημιουργίες και να κάνουμε όλο και περισσότερες. Η ομάδα ήταν μια έκπληξη και λειτουργούσε στη σφαίρα των εκπλήξεων συνέχεια μιας και τίποτα δεν ήταν σταθερό άλλα όλα έρεαν και εξελίσσονταν πολύ φυσικά.

Η ιδέα του βίντεο εμφανίστηκε πολύ φυσικά στην δεύτερη φάση των ομάδων μας, δημιουργώντας μας μια θέληση στο να μάθουμε και να πλάθουμε δραστηριότητες με βάση αυτό. Βρήκαμε έναν δημιουργικό τρόπο να κρατήσουμε το ίδιο θέμα εξελίσσοντας το εργαλείο μας. Το γεγονός ότι δεν γνωρίζαμε και πολλά και δεν είχαμε ξανά ασχοληθεί με αυτό δεν μας σταμάτησε. Ίσα-ίσα ήταν η κινητήριος δύναμη να το συνεχίσουμε και να εξελιχθούμε πάνω σε αυτό το κομμάτι. Απορούσαμε και καμαρώναμε με τα αποτελέσματα των κόπων μας. Μάθαμε να συνεργαζόμαστε και να επικοινωνούμε χωρίς να χρησιμοποιούμε τον λόγο. Αντιμετωπίσαμε ανοίγματα, κλεισίματα, αποχαιρετισμούς, καλωσορίσματα. Αυτή η ομάδα είχε τα πάντα και μας δίδαξε πολλά, αλλά μέσα από αυτή μάθαμε να βρίσκουμε τρόπους να την ενθαρρύνουμε κι είναι κάτι που το αναγνωρίζουμε στον εαυτό μας - φαίνεται στον τρόπο που το παρουσιάζουν οι νέοι. Αντιμετωπίσαμε πολλές καταστάσεις χωρίς να δυσκολευτούμε ιδιαίτερα γιατί είχε χτιστεί μια γερή σχέση συνεργασίας. Η θέληση των παιδιών και των γονέων για τη συνέχεια της είναι για εμάς η μεγαλύτερη επιβράβευση.

... στο Σέλερο

Η ιδιαιτερότητα της συγκεκριμένης ομάδας είναι η αγάπη τους για το χορό. Έχουν φαντασία και μπορούν και συνδέουν την κάθε δραστηριότητα με το χορό και το τραγούδι. Η διασκέδαση είναι μέσα στο αίμα τους. Στην πορεία αντιμετωπίσαμε ορισμένες δυσκολίες στη σχέση μελών και εμπυχωτών, καθώς δεν ήταν πολύ ευδιάκριτα τα όρια ανάμεσά τους. Ο καλός χειρισμός και η δοκιμασία της ομάδας της έφερε πολλά δώρα. Με το πέρασμα των συναντήσεων, δεχτήκαμε και δώσαμε ανατροφοδότηση αναπλάθοντας τις σχέσεις μας. Ήταν παιδιά που πρώτη φορά ερχόταν σε επαφή με τα ΔΕΝ αλλά αυτό δεν τα εμπόδισε να μούνε στο κλίμα, να φανταστούν, να ταξιδέψουν και να δημιουργήσουν στα δικά μας πλαίσια. Η πορεία τους και η εξέλιξη τους ήταν πολύ μεγάλη μιας και κάθε μέρα ανακάλυπταν και έπαιρναν και κάτι από τον κόσμο μας. Μέσα από τις δυσκολίες επικοινωνίας που αντιμετωπίσαμε μάθανε να συνεργάζονται και να μπορούν να λαμβάνουν δημοκρατικά αποφάσεις αναδιαμορφώνοντας τους παλιούς τους τρόπους επικοινωνίας. Η ομάδα αυτή δεν έκανε βήματα, αλλά άλματα.

Ήταν μεγάλη πρόκληση για εμάς η δημιουργία ομάδας σε ένα χωριό με παιδιά που δεν είχαν συμμετάσχει στο παρελθόν και βίωσαν μια διαφορετική καθημερινότητα από τα παιδιά που συναναστρεφόμασταν μέχρι σήμερα. Η μεγαλύτερη πρόκληση μας ήταν να διώξουμε την ανασφάλεια μας και να μπορέσουμε να προσαρμοστούμε στα θέλω τους. Στην πορεία των συναντήσεων παραμερίσαμε όλα αυτά που μας δυνάμωναν και γίναμε ένα με τα παιδιά και τον κόσμο που ζούσαν. Μάθαμε να δουλεύουμε καλύτερα την διαφορετικότητα και να εξελισσόμαστε σε πρωτόγνωρες συνθήκες. Πήραμε και δώσαμε πολλά σε αυτή την ομάδα και θα μας μείνει αξέχαστη, καθώς τα παιδιά μας τραβούσαν μέσα στην χαρά τους και στην συνεχή θέληση τους για

διασκέδαση. Καλός χειρισμός μας την κατάλληλη στιγμή, η αξιοποίηση των βιωματικών γνώσεων και δοκιμή των δυνάμεων μας, μας βοήθησε να πάμε ένα βήμα πέρα από τα συνηθισμένα. Μάθαμε να αναγνωρίζουμε καλύτερα τις κρίσεις της ομάδας και να τις φέρνουμε στην ομάδα με βιωματικό τρόπο. Η ανατροφοδότηση γονέων και των παιδιών μας έδωσε δύναμη και αυτοπεποίθησή, ειδικά βλέποντας όλους να φεύγουν πάντα με χαρά και προσμονή. Μακάρι να συνεχίσουμε να μαθαίνουμε μέσα από την πράξη, πως να χαρίζουμε χαρά.

... στην Ξάνθη

Όλα τα μέλη της συγκεκριμένης ομάδας είχαν εμπειρία - ή έστω μία γεύση - από τα ΔΕΝ, για αυτό και μπορούσε να διαχειριστεί πιο σύμπλοκα θέματα με μεγαλύτερη ευχέρεια. Ειδικότερα τα μέλη που είχαν περισσότερη εμπειρία λειτούργησαν σαν γέφυρες και σαν συνδετικοί κρίκοι όταν υπήρχε κρίση στην ομάδα. Λόγο της ωριμότητας της ήταν η μόνη ομάδα που θα μπορούσε να ολοκληρώσει τον κύκλο και δεν συνέχισε με τον ίδιο τρόπο όπως οι άλλες ομάδες Φωτο-Συνθέτω. Αυτή η ομάδα έχει την δυνατότητα να συνεχίσει με διαφορετικό τρόπο, είναι μια ομάδα που μπορεί να βγει έξω από τους τέσσερις τοίχους. Ακόμη και να χαθούν για ένα διάστημα μπορούν να ξανασιμίσουν εύκολα. Έτσι έκλεισε ένας κύκλος για να ανοίξει ένας καινούριος ο οποίος απ' ό, τι μας δώσανε σαν ανατροφοδότηση οι γονείς είναι πολύ καλή ιδέα γιατί η φωτογραφία θέλει να βγεις έξω και δεν μπορείς να περιορίζεσαι μόνο σε ένα κλειστό χώρο. Μια ιδιαιτερότητα της ομάδας ήταν κάτι που φέρανε τα μέλη από την περσινή τους εμπειρία - τον λεγόμενο "σοφρά", ο οποίος έγινε σο(ν)φρας* στο κλείσιμο του κύκλου. Τα παιδιά πήραν πολύ σημαντικά δώρα, όπως να μάθουν να αποδέχονται και να βοηθήνουν τα άτομα που έχουν την ανάγκη τους, μάθανε να διαχειρίζονται τις συγκρούσεις χωρίς να βάζουν μεσολαβητές τους γονείς τους ή τους εμπυχωτές.

*son > τέλος

Τα παιδιά λάμβαναν πρωτοβουλίες, δεν χρειαζόταν να παρεμβαίνουμε πολλές φορές και αυτό μας ξεκούραζε πολύ, γιατί χρειαζόταν να δώσουμε περισσότερη ενέργεια στους άλλους τόπους. Είμαστε πολύ ικανοποιημένες με το αποτέλεσμα και ευελπιστούμε ότι και στις επόμενες συναντήσεις που είναι κάπως πειραματικές θα τα καταφέρουμε. Η ενέργεια των παιδιών και η ανατροφοδότηση των γονιών στο κλείσιμο του κύκλου, μας συγκίνησε πάρα πολύ. Βγήκαμε ακόμη ποιο δυνατές σαν εμπυχωτρίες γιατί δοκιμάσαμε να κάνουμε διαφορετικά πράγματα και νιώθουμε ότι λειτουργούν. Ωριμάσαμε σαν εμπυχωτρίες, η παρατήρηση μας είναι πολύ ποιο στοχευμένη φέτος και ο σχεδιασμός μας ποιο δομημένος, γιαυτό νιώθαμε ποιο σίγουρες για τα βήματα που κάναμε. Αντιμετωπίσαμε πολλά διλήμματα, αρκετές φορές, όμως οι επιλογές μας πάντα είχαν να μας δώσουν ένα δώρο.

- Φατμά Ιμπραήμκο, Τάνια Πούλκου, Μπετούλ Σιράκ

Δ.Ε.Ν. ΣΤΕΚΙ

... στην Κομοτηνή

Η ομάδα αυτή έδειξε από την αρχή την δυσκολία της να κινητοποιηθεί και να δεσμευτεί στο στέκι. Η πορεία της ομάδας δεν μας ξάφνιασε γιατί είχαμε αντιληφθεί από νωρίς ότι χρειάζεται περισσότερο χρόνο ώστε να μπορέσει να λειτουργήσει σε ομαδική βάση και να συν-διαμορφώσει το στέκι. Ενώ εκφράστηκαν πολλές και ωραίες ιδέες, υπήρξαν δυσκολίες στην υλοποίησή τους που προέρχονταν από το γεγονός ότι δεν ήταν συνεπείς προς το συμβόλαιό μας. Σχεδόν στις τελευταίες συναντήσεις δημιουργήθηκε ένας σταθερός πυρήνας ο οποίος ήταν αυτός που ταξίδεψε μέχρι το Νέστο για να συναντήσει το στέκι της Ξάνθης κάτι το οποίο έδωσε νέα προοπτική για την μελλοντική πορεία της ομάδας.

Βιώσαμε πολλές φορές την ματαίωση στις επισκέψεις μας στο στέκι της Κομοτηνής. Κάθε φορά αναζητούσαμε τις αιτίες που μπορεί να ευθύνονται για τις δυσκολίες αυτής της ομάδας και σχεδιάζαμε δραστηριότητες που μπορεί να κινητοποιήσουν το ενδιαφέρον των μελών. Το γεγονός ότι δεν ζούμε στο ίδιο κοινωνικό-πολιτισμικό πλαίσιο των παιδιών και ότι ασυναίσθητα μπορεί να προγραμματίζαμε δράσεις έχοντας ως πρότυπο το στέκι της Ξάνθης ίσως να συνέβαλαν κι αυτά στη δυσλειτουργία του στεκιού της Κομοτηνής. Η εμπειρία αυτή μας δίδαξε ότι για να γνωρίσεις τις ανάγκες και τις ιδιαιτερότητες κάθε τόπου βασική προϋπόθεση είναι να ζήσεις σε αυτόν ώστε να μπορέσεις να τις κατανοήσεις σε βάθος.

... στην Ξάνθη

Η ομάδα αυτή είχε σχεδιάσει και ονειρευτεί την πορεία της μέσα στο χρόνο από την αρχή της χρονιάς.

Συμμετείχαν ενεργά στο σχεδιασμό του προγράμματος κάθε μήνα και το αποτύπωναν σε αφίσες. Η διαδικασία αυτή καθώς και η συνέλευση που προέκυψε αυθόρμητα έχουν γίνει αναπόσπαστα κομμάτια του Στεκιού. Οι ανατροπές που προκύπτουν δεν επηρεάζουν αρνητικά την ομάδα αλλά συζητιούνται και λαμβάνονται αποφάσεις από κοινού. Τα μέλη αυτοπροσδιορίστηκαν ως “οι περιέργοι” θεωρώντας ότι κάθε μέλος έχει την δική του περιέργεια η οποία είναι αποδεκτή και πολλαπλασιάζει την δυναμική της ομάδας.

“Το τέλος της αρχής” είναι ο τίτλος που δώσαμε στην εκδρομή μας στο Νέστο γιατί αντικατοπτρίζει την πορεία μας ως ομάδα. Ο Νέστος αποτελεί το σημείο αναφοράς των ΔΕΝ γιατί εκεί ξεκινάει και τελειώνει κάθε δράση μας. Με αυτό το σκεπτικό τον επιλέξαμε κι εμείς για κλείσιμο και προτείναμε να συμμετέχει και η ομάδα ΔΕΝηλίκων στην εκδρομή μας για να γεφυρώσουμε τη λήξη της χειμερινής δράσης με την έναρξη της ανοιξιάτικης - θερινής δράσης. Ακολουθώντας το παράδειγμα του ποταμού η ομάδα αυτή παρά τις αλλαγές στη μορφή της, στη λειτουργία της, στη σύστασή της προσαρμόζεται σε αυτές κάθε φορά και συνεχίζει δημιουργικά την πορεία - ροή της στο χρόνο μέσα από τις διαφορετικές δράσεις.

- Αϊσέ Κιρατζή, Μάκης Σπυριδόπουλος, Αλεξία Πασαδάκη